

Η ΜΕΤΑΝΟΙΑ

Αγαπητέ μου Δημόνικε

πρόσεξα πώς τούς τελευταίους μήνες αναφέρεσαι συχνά στο πρόβλημα της μετάνοιας και ό δικός μου πειρασμός να απαντήσω προσκρούει σε μιάν αμφιβολία μου: κατά πόσο, δηλαδή, κι εγώ έχω κατανοήσει σε βάθος τό ζήτημα αυτό. Ζήτημα τόσο θεμελιώδες και τόσο ουσιαστικό για μιάν αληθινή ἐπιστροφή. Ἐπειδή, ἂν θάπρεπε να δίναμε κάποιον σύντομο ὀρισμό για τήν μετάνοια νομίζω πώς ή λέξη ἐπιστροφή εἶναι αυτή πού της ταιριάζει περισσότερο.

Μετανοῶ σημαίνει ἀλλάζω κατεύθυνση στόν νοῦ, μεταβάλλω τόν τρόπο τῆς σκέψης μου, μετατρέπω τή γνώμη μου για τά πράγματα, ἀποφασίζω μιὰ νέα ὀπτική στόν κόσμο. Στήν πραγματικότητα, μετάνοια σημαίνει ἀλλαγή στό ἐπίπεδό συνείδησης και ἄνοδο σ' ἓνα καινούργιο και ἀνώτερο. Ἐτσι προσεγγίζει κανείς διαρκῶς τήν Ἀλήθεια. Σταδιακά. Τί, ὅμως, σημαίνουν ὅλα αυτά; Μά πρῶτ' ὅλα να ἔχουμε ἀναγνωρίσει τό ἐπίπεδό μας· σε ποιά κατάσταση βρίσκεται ὁ νοῦς και ή καρδιά πού καθορίζουν τήν δράση μας στόν κόσμο. Και, ἔπειτα, να μαντεύουμε τά ἄλλα ἢ τουλάχιστον, τό ἄλλο ἐπίπεδο πού βρίσκεται ψηλότερα ἀπό τήν ἄγνοιά μας πού, σε μέγιστο βαθμό, κατευθύνει τόν βίο μας, καθορίζοντας τά ὄρια κάθε νοητικῆς, αἰσθηματικῆς ἢ δραστηκῆς ἐνασχόλησης μας στόν κόσμο. Συνήθειες βαθειά ριζωμένες, ἰδεοληψίες, προκαταλήψεις, ἓνα παχύ στρῶμα ἐγωῖσμού, ἄρνησης και ἐπικρίσεων περιχαράκωνουν τόν βίο μας βάζοντας διαρκῶς ἐμπόδα στήν φωτεινή θέαση τῶν πραγμάτων, στήν ἀνόθευτη προσέγγιση τῆς Ἀλήθειας. Ἄν δέν προηγηθεῖ, λοιπόν, μιὰ σε βάθος ἀναγνώριση αὐτῆς τῆς πραγματικότητας κάθε προσμονή για μετάνοια εἶναι μάταιη μᾶλλον και ἀνέλπιδη. Συχνά ή ἀναγνώριση εἶναι ἀποτέλεσμα κάποιας ὑπόδειξης ἢ ἐπίπληξης, ἀκόμη και ἀποκάλυψης. Ἡ Ἀλήθεια τότε λάμπει μπροστά μας ἀλλά χρειάζεται ἐκείνη τή στιγμή να τήν ἀποδεχτοῦμε σάν μιὰ θεία δωρεά. Ἐπειδή μιὰ ἐπόμενη εὐκαιρία μπορεῖ να ἀργήσει πολύ ἢ και να μὴν ξανάρθει ποτέ.

Ἡ λάμψη τῆς Ἀλήθειας σε μιάν ἄτακτη, και σκοτεινή ζωή συχνά φέρνει τήν συντριβή, τήν τύψη, τίς ἐνοχές. Αὐτό εἶναι λάθος. Και εἶναι λάθος για δύο λόγους. Πρῶτ' ἀπ' ὅλα εἶναι μιὰ ἐμμονή, μιὰ προσκόλληση σε ἰδέες τοῦ παρελθόντος και τό παρελθόν εἶναι νεκρό. Και, ἔπειτα, τό να θλίβεσαι και να καλλιεργεῖς ἐνοχές εἶναι σάν να ἀρνιέσαι τήν διαρκῆ παρουσία τῆς Θεῆας Χάρης

καί τῆς ἄφεσης πού σοῦ παρέχει, ὅταν εἰλικρινά τήν ζητήσεις. Ἡ μετάνοια, καλό μου παιδί, εἶναι μιά ἔμπρακτη ρῆξη μέ τό παρελθόν μας· δέν εἶναι οὔτε σχήματα λεκτικά οὔτε περιττές τύψεις οὔτε ἄσκοπες ἐνοχές. Ἡ ἀληθινή μετάνοια εἶναι ἔξω ἀπό τά ὅρια τοῦ συμβατικοῦ μας χρόνου. Πού σημαίνει πώς μπορεῖ νά συμβεῖ ὅποτεδήποτε, ἀκόμη καί τήν ὑστατη στιγμή τοῦ φυσικοῦ μας θανάτου. Τό σύμβολο τοῦ ληστῆ ἐπάνω στόν Σταυρό, πού δηλώνει ἀληθινή μετάνοια τήν ὑστατη στιγμή τῆς ζωῆς του, αὐτό μᾶς διδάσκει. Ὁ ληστής ἀπό τή στιγμή ἐκείνη «ἔσεται ἐν τῷ Παραδείσῳ»μαζύ μέ τόν Χριστό.

Τό τρίτο στάδιο εἶναι ἡ ἔμπρακτη στροφή τοῦ νοῦ πρὸς τήν Ἀλήθεια. Μιά μεταμέλεια πλημμυρισμένη μέ πίστη, μέ ἐμπιστοσύνη καί ἐλπίδα. Ἄλλωστε, ἂν δέν ἦταν ἔτσι τί νόημα θά εἶχε μιά ἀληθινή μετάνοια; πού θά ἀπέβλεπε; τί θά προσδοκοῦσε; τίνος βοήθεια θά ἐκλιπαροῦσε; θαρρῶ, καλέ μου Δημόνικε, πώς ἡ βαθειά, ἡ οὐσιαστική ἀλλαγὴ στόν νοῦ βρίσκεται κυρίως σ' αὐτό τό ἀμετακίνητο, τό βαρύτερο φορτίο τῆς ψυχῆς πού ἀποτελεῖ ἡ πίστη στόν Δημιουργό· πού εἶναι πηγὴ, φορέας καί δωρητὴς ὅλης τῆς χάρης, ὅλης τῆς ἄφεσης καί τῆς συγγνώμης, φωτοδότης, σηματορὸς καί φύλακας τῆς Ἀλήθειας. Μέ τήν πίστη αὐτὴ νά προηγεῖται ἐμπιστεύεσαι τῇ Θεῖα Χάρη, ἐλπίζοντας πάντα στή βοήθειά της γιὰ μιά νέα, πνευματικὴ ἐνατένιση τοῦ Κόσμου· πού δέν εἶναι, παρά ἡ πορεία τῆς ἐπιστροφῆς στόν Πατρικό Οἶκο ἀπ'ὅπου κάποτε ὅλοι ξεκινήσαμε τήν μεγάλη περιπέτεια τῶν βίων καί τῶν θανάτων μας μέσα στό μέγα θαῦμα τῆς Ζωῆς.

Θά μπορούσα νά ἰσχυριστῶ κι ἐγώ, καλέ μου Δημόνικε, πώς κάθε στιγμή εἶναι μιά πρόκληση γιὰ μετάνοια ἀφοῦ κάθε στιγμή ὁ νοῦς καλεῖται νά ἀποφασίσει μπροστά στό σταυροδρόμι ἑνός διλήμματος. Ὅλες οἱ πράξεις ἢ ἀρνήσεις μας, ὅλες οἱ ἐπιλογές, οἱ ἀποφάσεις καί οἱ ἀποφυγές μας εἶναι καρποί, ἀποτελέσματα παληῶν συνηθειῶν μας, τρόπων σκέψεων, προκαταλήψεων, ιδεολογημάτων. Ὁ νοῦς ἔχει ἀσκηθεῖ σ' ἕναν συγκεκριμένο τρόπο σκέψεως, ἡ καρδιά ἔχει τά δικά της σταθερά ἀποθέματα, ἡ δράση μας ὑπακούει σέ γνωστά πρότυπα πού ἐπιλέξαμε. Ἡ ἐκλογή στό σταυροδρόμι ὑπακούει ἀναπόφευκτα σέ γνωστές συνταγές, σέ δεδομένα πρότυπα. Μιά ριζικὴ ἀναθεώρηση τῶν πραγμάτων, μιά μεταμόρφωση βαθειά μέσα στήν ὄντοτήτά μας δέν εἶναι τίποτ' ἄλλο παρά μιά ἀλλαγὴ στό πεδίο κατανόησης, μιά ἄνοδος σ' ἄλλα πεδία συνείδησης τοῦ Κόσμου. δέν εἶναι οὔτε τύψεις οὔτε ἐνοχές οὔτε δάκρυα μεταμέλειας ἀλλὰ ἡ ψύχραιμη μεταστροφή τοῦ νοῦ, ὁ νέος προσανατολισμός τοῦ βίου μας πρὸς τήν Ἀλήθεια. Δέν εἶναι ὁ πανικός μπροστά στό ἀδιέξοδο ἀλλὰ ἡ ἡρεμὴ ἀναζήτησις τοῦ τρόπου πού θά τόν ὀδηγήσει στήν ἐξοδὸ πρὸς τό φῶς. Ὅταν μετανοῶ δέν μέμφομαι τόν

ἐαυτό μου ἀλλά ἀναγνωρίζω τὴν πραγματικὴ παρουσία του. Κι αὐτό πρέπει νά εἶναι μιὰ πράξη διαρκῆς, ἐδῶ, τώρα, κάθε στιγμή, στό παρόν. Ὅπου βασιλεύουν ταυτόχρονα τό Ὄν καί τό Ἔσχατο. Μετάνοια εἶναι νά θεᾶσαι αὐτήν ἀκριβῶς τὴν βασιλεία. Ἐπειδὴ δέν μπορεῖς νά δεῖς τίς ἀστοχίες σου πρὶν γνωρίσεις τόν Νόμο. Ἡ Γνώση τοῦ Θεοῦ γεννάει τὴν ἀντίληψη τῆς ἁμαρτίας καί ὄχι τό ἀντίστροφο. Γιαυτό ἡ ἀρχὴ τῆς μετάνοιας εἶναι ἓνα ὄραμα ὁμορφιάς, δέους, ἐλπίδας φωτός καί πίστεως αἰωνιότητος. Ἡ ἀληθινὴ μετάνοια ἐπαγγέλλεται λύτρωση, ἀγάπη, ἐλευθερία. Ἐνα παρόμοιο ὄραμα φέρνει χαρά, ἀνακούφιση, δύναμη, σιγουριά καί ὄχι τύψεις, δάκρυα καί ἐνοχές. Ἔτσι ἀρχίζει ἡ πορεία μας πρὸς τό ἐσώτερο κύκλο τῆς Δημιουργίας, ὅπου βασιλεύουν στήν ἀπόλυτη δόξα τους ὁ ἄπειρος ἠῶρος καί ὁ ἀτέρμων χρόνος μέ μιὰ μακάρια εὐδαιμονία στοὺς αἰῶνες τοὺς ἅπαντες. Ἐλπίζοντας νά δεῖς τώρα ἐτοῦτες τίς σκέψεις μέ τὴν ἀνάλογη προσοχὴ σέ χαιρετῶ μέ τὴν ἀγάπη μου καί μέ τὴν εὐχὴ νά εἶναι πάντα

ὁ Θεός μαζί σου